

Jugoslovenski KOROTAN

Uredništvo in upravnništvo v Velikovcu, Glavni trg štev. 141.

List izhaja vsako soboto z datumom prihodnjega dne.

Naročnina stane četrtletno 4 K, polletno 8 K, celoletno 15 K.

Velikovec, 6. aprila 1919.

Urejuje Srečko Puncer.

Izdaja Franjo Malgaj.

Cene inseratom so: cela stran 100 K, pol strani 60 K, $\frac{1}{8}$ strani 40 K, $\frac{1}{4}$ strani 35 K, $\frac{1}{6}$ strani 30 K, $\frac{1}{8}$ strani 25 K, $\frac{1}{10}$ strani 18 K, $\frac{1}{12}$ strani 16 K, $\frac{1}{15}$ strani 14 K. — Popusti: pri 2—5 kratni objavi 15 %, pri 6—10 kratni 25 %, pri 11—20 kratni 35 %, pri 21—50 kratni 50 %.

Dovršimo vse!

Miodrag D. Stoiljkovič.

V interesu najširšega razumevanja prinašamo v prevodu velezanimiv članek našega beogradskega sotrudnika M. D. Stoiljkoviča, spretnega srpskega žurnalista, ki deluje z veliko vnemo za to, da upozna srpski del našega troimenega naroda s slovenskimi prilikami, a Slovence s srpskimi. Odličnega in nesebičnega sodelavca kar najiskreno pozdravljamo v svojem krogu in želimo, da mu prilike skoraj dovoles, da se nam vrne v Korotan. Uredništvo.

Ko je 1914. leta vlada avstrijsko-ogerske monarhije na najprezdrnejši način, svojstven dunajskim in peštanskim diplomatom, zahtevala od kraljevine Srbije, da se odreče svojemu narodu in postane izdajalec njegove nacionalne misli, zadržale so prsi že utrujenega vojnika; plamen mu je udaril v lice, iz oči so mu zasijali bliski in vzkliknil je dostojanstveno: „Vse, samo tega ne! Bolje je junački poginiti nego sramotno ukloniti glavo pred dunajskimi bojazljivci! Bolje je častno umreti, kakor nečastno živeti! „Sloboda ali smrt,“ — to je naša deviza.

In ta vzlik srbskega vojnika probudil je cel svet. Vsi pogledi so bili obrnjeni na malo Srbijo in z nestrpnostjo so pričakovali razvoj dogodkov.

Nota, kojo je avstro-ogerska vlada dostavila kraljevski srpski vladi, bila je vse drugo kakor diplomatski akt. Njena vsebina je očito kazala, da so znali dunajski diplomatje zelo malo ceniti čast in dostojanstvo nezavisnega naroda, popolnoma nujnomiselno: ljudje, ki nimajo svoje časti tudi tuje ne morejo spoštovati.

Dunajska vlada je zahtevala od Srbije ravno toliko, kolikor je potrebno, da postane avstrijska podložnica. Zahtevala je namreč sledeče: 1. da se jej dopusti, da more poslati v Srbijo osebe, ki bi izsledile povzročitelje sarajevskega atentata, ki se po njih mnenju v njej nahajajo; 2. da se po narodnih šolah ukine predavanje srbske zgodovine, v kolikor se nanaša na zemlje onstran Donave, Save in Drine in da se srpski narod odreče vseh zahtev po njih; 3. da se z gotovih vojaških mest odstranijo osebe, koje bo Avstrija določila! Taka je bila prebližno vsebina ultimatum, kojega je poslala avstro-ogerska l. 1914. Srbiji.

Take predrzne zahteve niso iznenadile samo nas, temveč ves civilizovani in kulturni svet, ker se kaj takega more izvršiti samo nad vazalnimi (podložnimi) pokrajinami, a nikakor ne nad nezavisno, samostalno državo.

Mi, Srbi, mi smo dobro razumeli cilj, ki ga je omenjeni ultimatum hotel doseči. Hoteli so, da pride do spora s Srbijo, koja se je tedaj v vojaškem oziru čutila zelo slabo, radi

vojne s Turčijo in Bolgarsko, torej trenotek, zelo ugoden, da bi Avstrija mogla doseči svoj zdavnašnji cilj, napraviti Srbijo svojim podložnikom. Mi smo to razumeli in radi tega nam je postala Avstrija še bolj mrska, sovražna dežela, čeprav nam tudi preje ni bila nikoli simpatična. Mržnja, koja je dotlej obstojala v srpskem narodu proti Avstriji, se je podesetorila, ker je bil tu izvršen sramotni napad na čast in dostojanstvo nezavisnega naroda.

Kraljevsko srpska vlada kot predstavnik srpskega naroda, hoteč izogniti se grozni vojni, ki bi imela zapaliti vso Evropo, je dobrohotno zaprosila avstro-ogersko monarhijo, da omeji te svoje zahteve samo na ono, kar bi se ne protivilo narodnim čuvstvom. Mesto odgovora je prišla — vojna napoved, ki je potegnila ves svet v požar, ki pa je upropastil svoje začetniki.

Vojna z Avstrijo nas je zatekla v zelo neugodnem položaju. Bili smo nedovoljno pripravljeni in zelo utrujeni od naporov v prejšnjih dveh vojnah — turški in bolgarski. Ker je vojna napoved prišla tako nepričakovano hitro, se je tudi mobilizacija naše vojske izvršila šele po njenem objavljenju, tako da so v prvih dneh bile vse točke proti Avstriji otvorjene. Ali kolikor večje je bilo iznenadenje, toliko je porastlo navdušenje naroda, ki se je takoj občutil krepkega in z vero v boga in prepričanjem, da se borimo za pravično stvar, da hranimo naše ime, čast in dostojanstvo, — zbrali smo se ponova pod zastavo slave, da junački sprejmemo vsiljeno borbo.

In s plavih višin gorostasnega Cera in ponosne Avale je zagrmel prvi top. Strel, ki je objavil, da je mali srpski narod še vedno sposoben stati na braniku svojih pravic, časti in dostojanstva proti onim, ki se drznejo dirati v nje. Odjeknil je prvi strel, ki je objavil celemu kulturnemu svetu devizo naroda „sloboda ali smrt“, s kojo srpski sokoli, glej, že tretji pot v ne popolnoma dveh letih stopajo v borbo.

O, kako je bilo divno gledati siromašnega srpskega junaka, kako se hrabro bori proti navalu besnega neprijatelja! Kako veliki, vrlo veliki so izgledali oni mali siromašni ljudje, ko se bore za slavo srpskega imena; nerodna opanka poleg modernega čevlja, priprosti kmetski plašč pokraj-nežne gosposke suknje, kožuh in salonska obleka: kako velikanska razlika v vsakdanjem življenju, — a tu se to ne opaža! Tu so vsi jednaki — tu so vsi Srbi, ki poznajo samo jedno — dolžnost do domovine. To je bila divna slika skupnosti, ki bi si jo domišljija največjih umetniških duhov ne mogla lepše izmisliti. Sam veliki francozki časnikar Henri Barbi kliče v nekem pariškem listu Francozom: Francozi! Zakaj niste tam, kjer sem jaz? Za-

kaj ne morete videti, kako in s kakim požrtvovanjem se umira za čast in slavo svojega imena? Zakaj vi, Francozi, ki imate vse, niste tu, da vidite kako se bore oni, ki imajo najmanj. Kako se nevojaški polucilinder hrabro bori poleg vojničke čepice, pa se vendar v ničem ne razlikujeta drug od drugega! Zakaj ne morete videti ranjenca, koji nema sanitetnih avtomobilov z žimnicami in blazinami, takih, kakor jih imate vi, temveč leži na voloyskem vozu in ne da glasa od sebe od bolečin, ki mu jih povzročajo rane in neudobnost? Zakaj nisti z menoj, da vidite junačko borbo malega in siromašnega, proti velikemu in bogatemu? — To so Srbi, otroci! Zgledujte se na njih! O, Francozi, da nisem Francoz želel bi biti Srbin. Da — ta veliki človek je povedal resnico. Siromašen in iz mučen srpski narod je razumel, v kaki nevarnosti se nahaja mila domovina, in se je junački boril, da jo odvrne.

Kako se je hrabro boril ta mali narod, najlepše dokazuje Potiorekova ofenziva 1914.

Po, težkih porazih l. 1914 si avstrijski generalni štab ni upal začeti nove ofenzive, dokler ni prišla na pomoč nemška armada in dokler nišo Bolgari v najtežjem položaju Srbije, stopili na avstrijsko stran. In v septembru 1915 je vdrl hudournik sovražnih čet avstrijskih in nemških z jedne strani in izdajniških Bolgarov z druge strani; navalili so se na malo silo Srbije, da jo skrhajo in uničijo. Položaj je bil težak. Mala srpska vojska bila je popolnoma raztrgana na ogromni fronti, proti Bosni, proti Savi in Donavi ter nazadnje proti Bolgarom, ki so imeli fronto od Donave pri Negotinu pa vse do Bitolja. In vse to je bilo treba zatvoriti in braniti z nekaj več ko 200.000 borilci. Razmerje je bilo velikansko 1:10, — pa vendar se je mala srpska armada borila do poslednjega trenutka, ki ga dopušča možnost, hrabro, vse do onega trenutka, dokler ni bila od vseh strani priklješčena in prisiljena, da odneha. Hrabro boreč se, je prišla ta peščica ljudi orjaški gonjena od brezsrčnih sovražnikov že do poslednje točke svoje domovine. Kam sedaj? Saj smo že čez mejo mile nam domovine! Kam idemo? Kje nas, in kdo nas vodi? To so bila mučna vprašanja, ki so se čula, in ki so napolnjevala misli vsakega pojedinca. To je kazalo tudi resno lice na kojem si opazal globoko skrb in veliko žalost. Kako bi tudi mogel biti človek vesel? Pred njim se nahaja neprijatelj, ki ga je vrgel iz njegove domovine in tam za neprijateljskim jarkom njegovi mili in dragi. A kje je on? — Na tujih tleh, pod tujim nebom in tuje ga solnce greje. Solnce! O ironija! Saj tam, kjer je stal izmučeni vojak ga ni bilo. Gola brda albanskih planin so zakrivala temu mučencu solnčne žarke, da tudi ti niso mogli prodreti do njega, temveč ledene

kaplje so jih šibale po licu in namakale še ono malo krp, ki so ostale na njem. Kaj bo? To je vprašanje, ki se mu je podilo v razoranih mislih. Naenkrat vse utihne. Tih šepet naznanja prihod kralja. Kralj, naš kralj prihaja, hiti šepet. od ust do ust skozi vso množico. Neka nepojmljiva radost se opaža na vseh obrazih in vsakdo je občutil nekaj prijetnega v duši. Naenkrat je odeknilo iz tisoč grl gromoglasni: „Živel kralj!“ Nikoli mogoče ni bil še vladar tako iskreno pozdravljen kakor je bil tedaj on — srpski kralj — pozdravljen. Avto, v katerem je sedel belolasi kralj, se ustavi sredi množice, ki uprla svoj pogled nanj in zadržujoč dih, je čakala rešitve mučnega vprašanja, ki jih je dušilo. Sivolasni stavec vstane na svojem sedišču in začne s pretrganim in iznemoglim glasom: „Sinovi in hčere moje!“ Ljuti neprijatelj združen z izdajniškim bratom Bolgarom, nas je prisilil, da zapuščamo svojo milo domovino, svoje ognjišče in svoje drage in mile. Mi se nahajamo danes izven nje. Vi ste se borili kot junaki slave dostojno, toda sila je bila večja kakor ste jej mogli odoleti. Hvala vam otroci! Izmučeni ste in onemogli od silnih naporov. Vam je potreben mir, da se odpočijete in si opomorete. Našega ognjišča nemamo, toda imamo naše mile zaveznike, ki nam bodo velikodušno ponudili svoje usluge. Ako hočete, pojdite z menoj. Popravite se, odpočijte si in pripravite se za novi junaški podvig, kadar pride za to čas in ze znova postavimo v obrano naših pravic nasproti sovražniku. Mi smo za sedaj izgnanci, toda prišel bo čas, ko bomo znova zapeli skozi naše dobrave in gore veselo pesem slobode! Ali hočete z menoj?“

Dalje ni mogel. Solze, ki so se mu med govorom zbrale v očeh, so ga polile, a njegovo starčevsko telo, ki je zadržalo razburjenosti, se je polagano spustilo na sedišče. Ko si je množica, koja je dotlej mirno poslušala govor belolasega kralja in ki je zajedno z njim plakala, od silnega razburjenja malo opomogla, je gromko zaklicala: „Živel naš kralj! Hočemo, vsi hočemo s Teboj; kamor Ti greš, gremo tudi mi; Tebe nočemo nikdar zapustiti — gremo s Teboj!“ Starčeve oči, ki niso prestale prelivati gorkih solz, so se zopet odprle; še enkrat vstane na svojem sedišču, še en tužen pogled vrže na še tužnejšo deco svojo, reče „hvala vam“, po pokrivši lice z rokami, spusti se ponova na sedišče in gorke zahteti. Srca junakov, ki se v najhujšem boju niso zdržila, zadržela so pri tem prizoru, solze so jim napolnile oči in med gorostasnimi albanskimi višinami, so se zakleli, da svojega kralja, ki toliko z njimi zajedno trpi, ne bodo nikdar zapustili.

In junaki, ki so se tedaj zakleli, držali so svojo besedo — izpolnili svojo prisego. Po treh letih mučnih bolečin vrnilo so se zopet s svojim sivolasim kraljem na svoj dom k svojim milim in dragim. Prišel je k svojim junak; videl jih je, a ne ostane pri njih, temveč gre dalje, da dovrši započeto delo, delo oslobodjenja. Znal je, da živijo na oni strani Drine, Save in Donave, kakor tudi na bregovih Tise in Drave naši bratje, katerim treba tudi pomoči, da se oslobode tujega jarma. Nazadnje je i to prišlo. Došli so sokoli iz Soluna, združili so se s svojo bračo in zapeli pesem slobode.

Da mi smo slobodni. Na ruševinah nekdanji mogočne Avstrije, dviga se nova zgradba, dična Jugoslavija. Temelji jej slone na kosteh padlih junakov, a zidovi so spojeni s krvjo junačko, zato je tako lepa in veličanstvena, toda ni še dovršena. Pomozimo, da se more dovršiti. Ne dopustimo da ostane nedovršena, da izgubi svojo stvarno vrednosti. Potrudimo se, da na zidinah njenih urežemo še dve be-

sedí, a te se glase „**Korotan**“ in **Gorica**. Naj ne velja ista deviza, kakor so jo Srbi imeli — **sloboda ali smrt** — samo za nas, temveč tudi za one, kojim grozi opasnost, da ostanejo pod tujim jarmom. Zakličimo skupaj z gromoglasnim vzklikom, da se bo čulo po vsej Evropi in na oni strani Oceana, da hočemo slobodo, ne samo zase, temveč tudi za naše brate, ki še niso oslobojeni. Na delo otroci! **Dolžnost nas zove, da zvršimo zgradbo, ki še ni dovršena. Žrtvujmo še kako kapljico bliščeče barvice, da se bo moglo še jasneje napisati, da je Korotan naš, da je Gorica jugoslovenska.**

Dovršimo, kar ni še dovršeno!

Iz izpovedb ujetnikov

ujetih pri protinapadu jugoslovenskih čet na Dobrovo dne 31. marca t. l. je razvidno, da so nemške čete pri Velikovcu tudi to pot načrtoma in namenoma kršile premirje. V dneih od 25. do 29. marca so nemške čete pri Velikovcu na lastno pest mobilizirale vse moške od 15. do 60. leta. Nemške patrolje so hodile od hiše do hiše od vasi do vasi in z bajoneti tirale Slovence na fronto. Do 1. aprila so hoteli na vsak način zasesti Velikovec in potisniti Jugoslovence čez Dravo. Naši so za to namero zvedeli in Nemce s protinapadom prehiteli. Glede nameravanega in dejanskega kršenja premirja je vseh 25 ujetnikov Slovence in Nemci jednako izpovedalo.

S. K. iz Vovber: Mene so pred 8 dnevi mobilizirali, češ sedaj mora vse pod orožje, ker bomo zavzeli Velikovec. Prisilili so vsakogar. Nemci so rekli, da premirja ni, da je to laž.

F. R. iz Grebinja: 29. marca so me mobilizirali v Grebinju. Prisilili so na z grda. Včeraj smo dobili ukaz, da moramo naprej.

Val. Stimpfl iz Wolfsberga (Nemec): 23. marca so pri nas trobili k orožju in napadu, vsi možje so bili mobilizirani. Naši častniki so nam dali ukaz 29. in 30. marca napasti. Napadalni cilj Dobrova. Najpreje sta 29. marca napadli vovberska in grebinjska napadalna stotnija, ker se je napad ponesrečil je morala pomagati naša St. Pavelska stotnija. V splošnem so nam častniki rekli, da je **končni cilj napada zavzetje Velikovca. Vpoklicani so vsi od 15. do 60. leta.**

F. P. iz Djekš: Oficirji so nam rekli, da moramo **zavzeti Velikovec.**

L. O. iz Stare vasi: V soboto 29. 3. je prišla v našo vas nemška patrolja in razglasila, da moramo vsi iti, da bomo **Jugoslovence iz Velikovca** vrgli. Nemci so nas z bajonetom na prsa prisilili, da moramo iti. Meni so rekli: „Du feiger Hund, du mußt mitgehen“. Jaz nisem oddal nobenega strela ker nočem na Slovence streljati. Tudi F. P. ni streljal.

S. F. iz St. Petra: 29. t. m. so nas v Celovcu vse pobrali in so nas vedli v Vovbre. Rekli so nam do bo **napad na Velikovec.** Jaz nisem oddal nobenega strela, ker sem Slovenec; moral sem se dati uvrstiti, ker pretili so nam z bajoneti in revolverji.

K. F. brat prejšnjega: 29. 3. so nas s silo, z bajoneti gnali iz Celovca. Vseh nas je bilo okoli 200, večinoma Slovencev, pobranih s silo v Celovcu.

K. P. iz Št. Lovrenca: V soboto 29. 3. so prišli nemški vojaki z „Bajonet auf“ v vas in nas z grožnjami odvedli v Vovbre.

L. M. iz Vovber 51 let star: Včeraj (30.3.)sem moral iti. Prišla je patrolja z bajoneti in so nas gnali ven proti Dobrovi. Jaz nisem streljal, ker sem Slovenec in sem služil prisiljen.

V. R. iz Vovber: 29. marca sem moral iti. Nemci so nam rekli, da nas ustrelje, če ne gremo; Slovenci nismo streljali. Včeraj (30. 3.) so bili v Vovbrah za napad na Velikovec pripravljeni.

Matthias Steindorfer iz Dürrenmos-a (Nemec): 15. 3. so me ustavile nemške patrolje v Trušnjah in ker nisem imel legitimacije, so me vtaknili v Vovbersko stotnijo.

Johann Glantschnigg, St. Andraž (Nemec): 29. 3. sem moral vstopiti k alarmkompaniji v St. Andražu: potem je naša stotnija 50 mož, zjutraj 30. 3. napadla Kabon. Pri nas premirja niso nikoli razglasili.

B. F. iz Vovber: Telesno in duševno nerazvit, ne more ničesar izpovedati. Ne zna ne pisati ne brati.

Stettner Franz iz Špitala na Dravi (Nemec): 29. 3. me je zajela v Djekšah nemška patrolja me odpeljala v Vovbre. Napadalni cilj so bile danes Ovšenice in od tu bi morali prodirati proti Velikovcu.

Richard Rabitsch St. Pavel (Nemec): Pohabljenec, služi prisiljen.

Ostali ujetniki so izpovedali slično. Ti podatki so dragocen dokument za našo mirovno delegacijo v Parizu, ker je iz njih razvidno pravo razpoloženje slovenskega naroda na Koroškem, ki noče o Nemški Avstriji ničesar slišati, iz nje se pa vidi tudi surovo nemško nasilje, ki ga izvajajo v zasedenem ozemlju na slovenskem narodu. Upamo, da bo tega v kratkem konec.

V Slovo!

Vračajočega se s fronte na Goriško, me je usoda nenadoma odrezala od Gorice in Celovca ter sem moral ostati ločen od svojcev v Mežiški dolini, ki jo je takrat pokrivala bela snežna odeja. Znak miru in sprave.

Odhajam dalje v spomladanskem zelenju, kojemu bode sledila cvetoča vrgred. Naj bi nas naše upanje v boljšo bodočnost ne varalo.

Kako krasni spomini me pri tem obdajajo na nekdanje spomladanske dneve v solnčni Goriški, v raju Slovenije! Goriška okolica je nudila v tem času krasen pogled na velik cvetoč vrt, v kojem si videl delavne Goričane, ki so veselega obraza hiteli za vsakdanjimi opravki ter je iz pestrega vrvenja odsevala radost in zadovoljnost.

Danes na Primorskem Slovenci nimajo spomladi. Vojska je porušila njih domovja, opustošila rodovitne vinograde ter spremenila plodovite doline v velika pokopališča, kjer počivajo naši dragi bratje.

Že ta osoda je kruta dovolj, da zazebe v srce vsakega begunca, ki se po trpljenju polnih 4 letih vrača na porušen dom, kjer ga spominjajo edino še topli solnčni žarki na prošle udobnosti; vsa druga Goriška krasota je izginita.

A niti blagodejnih solnčnih žarkov se ti preganjani begunci na lastnih tleh ne morejo mirno veseliti! Ostala nam je takorekoč edino le narodna zavest in tolažilna prikazen, da bodemo vsi ujedinjeni v Jugoslovenski državi — neodvisni — s pridnostjo ustvarili potomcem zopet srečen dom na rodni zemlji.

Tudi tega nas skuša oropati zemlje lačen Italijan. Kdor ima pogum, da se vrne v Primorske razvaline, tega zgrabijo Italijanski karabinerji ter po nedolžnem trpinčijo in vlačijo po ječah.

Nekdanji raj solnčne Goriške je spremenjen v solzno dolino.

Ista usoda je pretela pred par meseci prebivalstvu po Mežiški dolini. Da ni pravočasno prihitela Narodna vojska pod vodstvom neustrašenega poveljnika nadp. Malgaja v tužni Korotan, ter napravila živ zid med nami

in nadvlade vajenimi koroškimi Nemci, ne veselili bi se sedaj spomladi na domačih tleh. Mnogo je koroških Slovencev, ki so bivali izven območja narodne vojske ter bili po nemških tolpah izropani, vtaknjeni v ječe ali pa so z begom rešili golo življenje. Tudi ti so sicer deležni spomladi, a le zbog solčnih žarkov — ki so še ostali mednarodni, izven območja človeških sil. —

Vsem skupaj nam pa vendar ostaja upanje, da se bodo duhovi pomirili, da zmaga pravica in bode tej raznovrstni spomladi sledilo za vse trpine srečnejše poletje v okrišju skupne neodvisne Jugoslovenske države.

Na Jugoslovenskih taborih po Mežiški dolini v Guštanju, Prevaljah, Črni in drugod so koroški Slovenci na veličasten način pokazali zanimanje za osloboditev izpod ptujega jarma ter smisel za okrepitev narodnega čuta v Korotanu.

Kakor je Goričan mehak in južnega razpoloženja, tako se zdi Korošec na prvi hib trd in nedostopen. A če ga po bližje spoznaš, se prepričaš, da se pod navidezno trdo skorjo skriva mehko čuteče srce in dobrovoljen, kremenit slovenski značaj.

Radi tega se onim zmernejšim Nemcem, ki so se že pred leti tu naselili ter spoznali dobrovoljnost koroških Slovencev, toži zapustiti to miroljubno okolico in želijo — četudi pod Jugoslavijo — ostati na teh tleh in se nameravajo novim razmeram popolnoma prilagoditi, čim se vprašanje mej enkrat definitivno reši.

Tudi jaz odnesem iz Vaše srede prijetno zavest, da sem vžival med Vami slovensko gostoljubnost ter se Vam zahvaljujem za vse lepe urice, ki smo jih v medsebojnem spoznavanju preživeli.

Narodnemu svetu v Prevaljah pa želim tudi v bodoče tako lepih uspehov, ko jih je pokazalo dosedanjó uspešno delovanje.

Prevalje, dne 31. sušca 1919.

Narodni svet za Mežiško dolino v Prevaljah.

Dragotin Gilčvert, tajnik.

Civilna obleka bivših vojakov.

Vsi bivši vojaki, ki se do sedaj za svojo res oddano civilno obleko še niso zglašili prijavijo svojo zahtevo pri občinskem uradu, kjer navedejo sledeče:

1. popolno ime, rojstno leto, in domovinsko občino,

2. kedaj, kje in pri katerem vojaškem oddelku so ob začetku ali tekom vojne nastopili vojaško službo in oddali svojo civilno obleko,

3. pojedine kose oddane obleke in druge oddane stvari — njih opis — in v čem oddano (n. pr. v kovčeku, nahrbtniku, zavoju i. t. d.),

4. kedaj, kje in komu so oddali pri izstopu iz vojaške službe vojaško obleko in druge vojaške stvari (ako imajo potrdilo, ga naj priložijo).

Za padle, oziroma umrle vojake napravijo take prijave (točka 1—3) njih pravni dediči.

Občinski uradi pošljejo prijave in sicer za vojake, ki so oddali civilne obleke

pri bivšem 17. pešpolku — na nadomestni bataljon ljubljanskega pešpolka v Ljubljani,

pri bivšem 27. domobranskem pešpolku — oziroma pri gorskem strelskem polku št. 2 — na nadomestni bataljon

slovenskega planinskega polka v Ljubljani,

pri bivšem 87. pešpolku — na nadomestni bataljon celjskega pešpolka v Celju,

pri bivšem 26. domobranskem oziroma strelskem pešpolku v Mariboru,

pri bivšem 26. črnovojniškem pešpolku v Mariboru, pri 47. pešpolku v Mariboru — na nadomestni bataljon mariborskega pešpolka v Mariboru,

pri bivšem 5. dragonskem polka Maribor — na nadomestni škadron dragonskega polka v Mariboru,

pri bivšem 3. pijonirskem (saperskem) bataljonu v Ptuj — na nadomestno stotnijo saperskega bataljona v Ptuj, pri čem je vpoštevati tudi morebiti od teh oddelkov razglašena navodila.

Vse druge prijave se pa pošljejo na vojno dopolnilno poveljstvo v Ljubljani, kamor se lahko oddajo tudi za goraj navedene oddelke namenjene prijave, katere potem vojno dopolnilno poveljstvo istim dopošlje.

Vsi oni, ki so take prijave že odposlali ali potom občinskega urada ali pa po pošti, pa je preteklo že več časa, a ne dobe nobene rešitve, lahko prijave v goraj navedenem smislu ponovijo.

Kdor pri goraj navedenih ali drugih vojaških oddelkih na slovenskem ozemlju res oddane civilne obleke ne dobi nazaj, ker se je ta zgubila, ali se mora, zgubljenim smatrati, lahko prosi za odškodnino.

Prošnji je priložiti:

1. potrdilo dotičnega vojaškega oddelka, da je res oddana civilna obleka zgubljena,

2. dokazilo (t. j. potrdilo onega vojaškega oddelka ki ga je iz vojaške službe odpustil) da je oddal pri izstopu iz vojaške službe vse vojaške obleke in druge vojaške stvari, ker če je dobil pri izstopu iz vojaške službe porabno vojaško obleko ali se je s tako iz bojišča vrnil, nima več pravice do odškodnine, ker velja že ta vojaška obleka kot nadomestek za zgubljeno civilno obleko.

Ako je pa vojaški oddelki, pri katerem se je civilna oddala in shranila, izven slovenskega ozemlja (na pr. v Nemški avstriji, Ogerski, i. t. a.) priloži prosilec svoji odškodninski prošnji:

svojo izjavo, kedaj, kje in pri katerem vojaškem oddelku je oddal svojo civilno obleko in da te civilne obleke ni dobil nazaj; to izjavo mora potrditi občinski urad in orožniška postaja, oziroma pri beguncih (Primorske in Koroške) begunski urad v Ljubljani (za take begunske izjave se dobe vzorci pri gospodarskem uradu vojno dopolnilnega poveljstva v Ljubljani).

Tudi resnični dediči po padlih ali umrlih vojakih, katerih civilna obleka se je zgubila, so opravičeni zahtevati odškodnino in sicer v denarju, t. j. osemdeset kron — takim prošnjam je poleg dokaza, da je civilna obleka zgubljena, priložiti potrdilo oziroma izkaz pristojnega zapuščinskega sodišča, da je prosilec (prosilka) pravi dedič.

Vse odškodninske prošnje s prilogami vred pošljejo občinski uradi vojno dopolnilnemu poveljstvu v Ljubljani.

Kdor pa hoče take prošnje izjemoma osebno izročiti, se oglasi pri gospodarskem uradu vojno dopolnilnega poveljstva v Ljubljani — v stari cukrarni, l. nadstropje, kjer odda prošnjo računskemu poročniku Rožmanu.

Da ne bode nepotrebnih pisarij in zavlačevanja se opozarja, da se bode moglo ugoditi le takim prošnjam, kl bodo imele vse gori navedene podatke in priloge.

Tedenske novice.

Boji za Velikovec, 29. do 31. marca, so potekli za Nemce zelo neugodno, kljub temu, da so mobilizirali vse, kar so mogli. V protinapadu na Dobrovo, dne 31. marca, so celjski in ljubljanski fantje Nemce tako namlatili, da bodo do smrti pomnili ta napad. Štiri nemške stotnije so popolnoma uničili, ujeli 25 vojakov ter zaplenili 10 strojnih pušk in 1 top, en top pa so uničili. Naše izgube so bile male. Bog živi naše korajžne slovenske fante!

Velikovec. Okrajno glavarstvo se je preselilo iz Velikovca v Doberlo vas, ker je nemška artiljerija uradno poslopje močno poškodovala. To preselitev vsi Slovenci z veseljem pozdravljamo, želeč, da ostane glavarstvo definitivno na oni strani Drave, mogoče pozneje (radi železniške zveze) v Sinči vasi. Zakaj bi naš slovenski kmet dajal zaslužka zagrizenim nemškutarskim Velikovčanom. Naj raje zaslužijo slovenski obrtniki kak vinar. Dobrla vas ali Sinča vas bi se s časom razvili v lepa slovenska trga. Tudi ležiti obe vasi bolj v središču glavarstvenega ozemlja kakor pa Velikovec.

Dravograd. V vodo je skočila radi nesrečne ljubezni tukajšnja poštarica Zora Kenda. Truplo so našli pri Vuzenici. Bog daj zaljubljenim več pameti!

Železna kaplja. Da ne bode mislila naša širša javnost, da tu spimo, se oglašamo kratkimi vrsticami. Tudi tu orjemo ledino! Delajo složno vsi stanovi: duhovščina, učiteljstvo, uradništvo, kmetje, delavci vsak po svojih močeh.

Dne 23. sušca je bil pri nas naroden praznik. Priredil se je tu velik javen shod. Pred shodom je imel g. župnik Grm sv. mašo s krasnim govorom, pri koji je sodelovalo skoro 40 pevcev in pevk. Kar grmelo je v starinski cerkvi v Trnju. Možki zbor je zapel pomenljivo „Molitev za slovanski rod“, koncem maše pa je zaorila „Lepa naša domovina“. Po maši se je zbralo toliko domačega ljudstva, da je bila obsežna dvorana Gregorjeva doma, katero je okrasil g. Haderlap in naša dekleta, premala. Tudi tu sta pevala oba zbora pod vodstvom izvrstnih pevovodij g. Fr. Adamiča, davč. upravitelja g. Fr. Haderlapa.

Pozdravni in zaključni govor je imel g. geroht Miroslav Drobnič. Govorila sta pa gg. dr. Grablovič in vojak gor. begunec Pavlica. Oba govora sta se ljudstvu dopadla, posebno priprosti govor vojaka Pavlice. Med njegovim govorom je bilo marsikako oko rosno. Še meni, ko sem precej utrjen, jo jokalo srce. Dekleta so ga po govoru kar obsula s cvetjem. Govorniki so sploh govorili ljudstvu iz srca v srce. Kaj se je na tem shodu govorilo, bo pač lahko vsakemu umljivo; pač le o stvareh, kojih so naša srca prepolna. Sprejele so se tudi resolucije slične onim v Pliberku. Govoril sem z priprostim narodom in ta je govore brezizjemno odobral, kar je pač dokaz da je shod dosegel svoj namen. Naša vrla dekleta so prodajala na shodu spominske šopke in nabrale par sto kron za takajšno šolsko knjižnico.

Ti ubogo, dobro naše ljudstvo! Približno 2 meseca bivam med teboj, a dan za dnevom bolj spoznavam, koliko bridkega si moralo pretrpeti Konec je sedaj tvojega narodnega trpljenja! Trinogi tvoji leže ob tleh in nikdar

več ne vstanejo. Lepše zvezde ti zamigljajo na nebu, v kar pomozi Bože in naše delo!—

Železna kaplja. Ustanovitev čitalnice.

Na Jožefovo smo imeli ustanovni občni zbor društva „Narodna čitalnica“, kjer je bil izvoljen sledeči odbor: gg. Anton Žák, komendant, France Adamič, davč. upravitelj, Miroslav Drobnič, poštar in gerent, Hinko Klavora, šol. vodja, Izidor Koch, učitelj, France Haderlap, organist, France Prušnik, posestnik, Anton Piskernik, obč. tajnik in posestnik in Jaka Smrdel, sod. Pregledovalca računov sta gg. Jereb Janez, davčni kontrolor ter Gašpar Bajcar, posestnik. Takoj se je priglasilo 50 članov, od takrat pa je število znatno naraslo. Tudi 2 ustanovnika, g. P. Prepotnik, lesni trgovec in gēna Justa Repičeva sta se priglasila z zneskom po 100 kron. Gēna Repičeva je poleg mame Papove edina slovenska trgovka. Kaj hočem s tem reči, ve vsakdo! Kakor čujemo se priglasijo še mnogo ustanovnikov. Na delo!

Ustanavlja se tudi čitalniška knjižnica, kateri je že sedaj zagotovljenih par sto lepih knjig. Več o njej prihodnjič.

Svoje prostore bode imela čitalnica začasno pri gostilničarju g. Pet. Piskerniku, pd. pri Kolerju, kamor vabimo v smislu gesla „svoji k svojim“ vse v Železno kaplo prihajajoče Jugoslovence. Tu je naše shajališče.

Kdor ni z nami, je proti nam!

Dragi sorojaki! Bodimo trdni in neomaj-

ni! Bodimo v prvi vrsti složni: vsi enega, eden za vse! Podpirajmo se! Marnajimo vsi in povsodi le v našem milem materinskem jeziku, če tudi v koroškem narečju, z nemurjenjem pa v staro saro. Zmaga bo gotovo naša.

Politične vesti.

Mirovni posvet.

LDU Pariz, 1. aprila. O poslovanju mirovne konference se poroča: Svet četvorice se je v torek sestal k seji zjutraj in popoldne. Popoldne ob 3. so imeli sejo tudi ministri za zunanje stvari na Quai d'Orsayju. Na dnevnem redu je bilo poročilo o mejah čehoslovaške republike in določitev dneva, kdaj se ima vršiti plenarna seja mirovne konference. To se bo zgodilo v najkrajšem času. Naloga te seje bo, da razpravlja o načrtu za mednarodno delovno zakonodajo. Tekom predpoldneva so imele seje nastopne komisije: Medzavezniška komisija za gospodarstvo, podkomisija za poljske in čehoslovaške zadeve, kakor tudi podkomisija za tehnične in aeronavtične probleme.

Jugoslovenski klub za našo severno mejo.

Beograd, 2. aprila. Poslanci Jugoslovenskega kluba bodo šli jutri k ministrskemu predsedniku Protiću kot namestniku zunanjega ministra radi mej Jugoslavije na Koroškem. Klub se bo odločno zavzel za to, da bo mirovni posvet naše pravične zahteve upošteval.

Beograd, 2. aprila. V kratkem se bo vršila v parlamentu razprava o naših mejah na podlagi interpelacije poslanca Smodeja (Jugosl.klub).

Mir bo kmalu sklenjen?

LDU Amsterdam, 2. aprila (ČTU) „Algemeen Handelsblad“ doznava iz Pariza, da je tja došla delegacija ameriškega kongresa, obstoječa iz 6 republikancev in 6 demokratov in imela z Wilsonom daljši razgovor. Delegacija je na vprašanje odgovorila, da ima od konferenčnega delovanja najboljši vtis. Večji del vprašanj, ki so predlagani mirovni konferenci, bo v najkrajšem času rešen tako, da bo mir kmalu sklenjen. Wilson je rekel, da je vprašanje odškodnine jako zamotana zadeva in da bo zaradi tega nastala zakasnitev.

Ministrska kriza rešena.

Belgrad, 2. aprila. Ministrska kriza je rešena. Ministrstvo za prehrano je dobil Adolf Ribnikar, ministrstvo za poljedelstvo Gluhič, za gozdarstvo in rudarstvo Marinkovič, za agrarno reformo dr. Franc Poljak, za socialno politiko Jože Gostinčar.

P. T.

Prijatelje našega lista prosimo, da nabirajo darove za tiskovni sklad Jugoslov. Korotana, jedini neodvisen obmejni list v vzhodnem Korotanu, ki se bori za starodavne pravice Slovencev—Jugoslovenov, a se mora boriti istočasno še z velikimi začetniškimi težavami. Darujte z geslom: Iz naroda za narod!

Slovenski gostilničarji, trgovci in obrtniki inserirajte v Jugoslovenski Korotan!

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.

Pozor! Lastniki vojnih posojil! Pozor!

V današnjih razburjenih časih se veliko lastnikov vojnih posojil vznemirja radi tega, kaj bode z obligacijami vojnih posojil!

Ta skrb se jim odvzame, ako sklenejo življenjsko zavarovanje pri Vdovskemu in sirotinskemu zakladu; pri tem zakladu je namreč mogoče, da se (enkratne) premije plačujejo z obligacijami raznih vojnih posojil in sicer na ta način: Kdor položi obligacijo vojnega posojila v nom. znesku K 1000— bodisi amort. zadolžnico ali državno zakladnico, se zavaruje na K 1000— v gotovini; to zavarovanje traja 15 let. Ako doživi zavarovanec ta rok, se mu izplača K 1000— v gotovini; ako pa zavarovanec umre poprej, se zaostalim svojcem oz. pooblaščenca izplača takoj svota K 1000— v denarju, v gotovini. —

Mogoče pa je tudi zavarovati se na dobo 12 let in sicer: Kdor vpoleži

obligacijo vojn. posojila v nom. znesku K 1000.— dobi v 12 letih K 1000.— v gotovini izplačano. Ako pa umre poprej, se zavarovana svota izplača šele po preteku 12 let od začetka zavarovanja.

Ta zadnja kombinacija je posebno važna za one, ki hočejo svojim otrokom, varovancem in sploh dedicem v naprej gotovo doto zasigurati. —

Izdaja (emisija), kakovost (ali zadolžnico ali pa drž. zakladnice) ter kurz vojnih posojil pri tem zavarovanju ne prihajo v poštev. —

To zavarovanje priporočamo lastnikom vojnih posojil radi tega, ker se jim nudi priložnost, obligacijo vojnih posojil docela ali pa vsaj deloma praktično uporabiti in sigurno naložiti.

Natančna pojasnila daje, ponudbe sprejema.

Okrajna poslovalnica vdovskega in sirotinskega zaklada v Velikovcu.

Odvetnik

dr. Jakob Rajh

usoja si naznaniti, da se je preselil iz Gradca v Slovenj-gradec.

VINO

sadjevec in kislo vodo

razpošilja po Jugoslaviji

ANDREJ OSET

Tolsti Vrh (Guštanj).

Kdo bi dal za par kil finega kristal-sladkorja, masti, svežega špeha, surovega masla ali masla?

Ponudbe naj se pošljejo na Uredništvo „Jugoslovenskega Korotana“ v Velikovcu pod šifro „sladkor za mast“.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu.

Delniška glavnica: K 10.000.000.

Rezervni zaklad: K 1.500.000.

Prodaja srečke
razredne loterije.

Kolodvorska ulica št. 27.

Centrala v Ljubljani

Podružnice:

Celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun.

Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke,

promese k vsem žrebanjem.